

Arkivsaknr:	2017/1264
Arkivkode:	
Saksbehandler:	Helge D. Akerhaugen

Saksgang

Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato

18.10.2018
01.11.2018

Disponering av mottatte midler fra Havbruksfondet

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Utbetalinger fra Havbruksfondet avsettes til disposisjonsfondet i utbetalingsåret.
2. Penger fra Havbruksfondet kan bare disponeres i budsjetter i budsjettår senere enn utbetalingsåret.
3. Penger fra Havbruksfondet brukes bare til næringsutvikling og driftsutgifter av engangskarakter, ikke løpende driftsutgifter.

Bakgrunn for saken:

Havbruksfondet ble opprettet i 2016. Målet med fondet er å stimulere kommunene til å legge til rette for havbruksnæringen. Inntektene fra framtidig vekst i oppdrettsnæringen fordeles gjennom Havbruksfondet til kommunal sektor. Fiskeridirektoratet er ansvarlig for utbetalingene.

Pengene kommer etter regjeringens salg av nye laksetillatelser. Rundt 50 selskaper kjøpte tillatelser for om lag 3,9 milliarder kroner. Utbetalingen synliggjør at oppdrettsnæringen gir

noe tilbake til lokalsamfunnene. Det ble i alt tildelt i overkant av 23 000 tonn produksjonskapasitet, som tilsvarer en vekst i næringen på om lag 3 %.

Alle kommuner og fylkeskommuner, som det framgår av Akvakulturregisteret at har klarerte lokaliteter for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann, får en respektiv andel av inntektene som skal fordeles årlig. Jo høyere andel av lokalitetskapasiteten den enkelte kommune/fylkeskommune står registrert med i Akvakulturregisteret, dess større andel av midlene som skal fordeles vil tilfalle dem.

Verdien fra salg av vekst i havbruksnæringen fordeles slik:

Fordeling	Andel fra havbruksnæringen	Andel fra Havbruksfondet	Kroner i 2018
Staten	20,0 %		787 524 600,00
Havbruksfondet	80,0 %		3 150 098 400,00
Total	100,0 %		3 937 623 000,00
Kommuner	60,0 %	75,0 %	2 362 573 800,00
Fylkeskommuner	10,0 %	12,5 %	393 762 300,00
Avsatt til ny vekst*	10,0 %	12,5 %	393 762 300,00
Totalt	80,0 %	100,0 %	3 150 098 400,00

*Utbetales i 2019

Ved fordeling av midlene skal Fiskeridirektoratet legge til grunn klarert lokalitetsbiomasse, slik det går frem av Akvakulturregisteret 1. september kl. 12.00. Først i oktober får kommunene og fylkeskommunene utbetalt pengene.

Fra Akvakulturregisteret: Lokaliteter i Gildeskål kommune for laks, ørret og regnbueørret i sjø pr 01.09.2018.

Lokalitet	Vannmiljø	Kapasitet pr 01.09.18
NORDFUGLØY	SALTVANN	5 460,00
LANGSKJÆRAN	SALTVANN	3 900,00
FLEINA	SALTVANN	3 900,00
MULNESODDEN	SALTVANN	3 120,00
RØSSØYAN	SALTVANN	3 120,00
STIGVIKA	SALTVANN	2 860,00
OLDERVIK	SALTVANN	1 560,00
LEIRVIK	SALTVANN	3 120,00
LANGHOLMEN	SALTVANN	780,00
MIDT FEMRIS	SALTVANN	2 700,00
SKAUHOLMEN	SALTVANN	780,00
KJERKVIKA	SALTVANN	780,00
HAMMARVIKA	SALTVANN	780,00
HESTHOLMEN N	SALTVANN	4 680,00
Sum		37 540,00

Det er 164 kommuner som tilsammen har mottatt kr 2 362 573 800. Total kapasitet på lokalitetene i havbruksnæringen for de 164 kommunene er 3 272 840. I Gildeskål har havbruksnæringen en kapasitet på 37 540. Det tilsvarer 1,15 % av totalen og gir kommunen en utbetaling fra Havbruksfondet på kr 27 099 096 i 2018.

Dette er en inntekt som vil variere fra år til år. I 2017 fikk Gildeskål kommune kr 596 263. Vi står her overfor en type inntekt som svinger stort og dermed også er svært uforutsigbar. Kommunal og moderniseringsdepartementet, KMD, har klassifisert denne inntekten som en løpende driftsinntekt. Gildeskål kommune må ta stilling til hvordan denne inntekten skal håndteres i kommunens budsjett og regnskap. Rådmannen legger derfor frem dette for å få avklart de prinsipper Gildeskål kommune skal legge til grunn for å behandle denne inntekten.

Vurdering:

Regjeringen har lagt til grunn at veksten i næringen skal vurderes annet hvert år, med en utvidelse på inntil 6 %. I 2018 holdes det av 12,5 % (kr 393 762 300) av Havbruksfondet som skal utbetales i 2019. Det skal fordeles blant kommuner som har klarert ny lokalitets-MTB innenfor siste toårsperiode, med en øvre grense på 5 millioner kroner til en enkeltkommune. Det eventuelt overskytende beløpet fordeles på alle kommuner basert på andel av lokalitets-MTB.

Pengene som blir utbetalt i 2018 er altså ingen god indikator på hva Gildeskål kommune kan forvente å få i 2019. Høsten 2019 starter ny prosess med å vurdere i hvilke områder det kan være aktuelt å auksjonere bort nye tillatelser. Mest sannsynlig blir det da salg av nye tillatelser i 2020 som gir utbetaling i oktober 2020.

Dagens ordning med havbruksfond gir med andre ord ingen forutsigbarhet.

Budsjett:

Vi må ta høyde for uforutsigbarheten knyttet til utbetalingene fra fondet. Denne type uforutsigbarhet er vi kjent med fra avkastning av finansielle instrumenter. Disse styres i størst grad av makroøkonomiske forhold, noe som gjør at vi ikke med sikkerhet kan si hva utfallet i løpet av året blir. Dette er en type risiko som en kommune ikke kan leve med over tid. Det er derfor viktig at finansinntektene ikke brukes til å dekke faste driftsutgifter, men til å bygge opp fond. Kommunestyret har i sak 43/17 tatt stilling til prinsippene for hvordan kommunen skal behandle finansavkastningen. Kommunestyret har bestemt at 2/3-deler av avkastningen på finansielle instrument blir avsatt på disposisjonsfond i tråd med *Reglement for finansforvaltning* kapittel 4.1 punkt 2 som sier at: «2/3 deler av årlig avkastning settes på disposisjonsfondet. Inntil disposisjonsfondet utgjør 40 mnok, skal det være begrense bruk av tidligere års avsatte avkastning til drift og investeringstiltak».

Rådmannen anbefaler at utbetalingene fra havbruksfondet håndteres med samme forsiktighet som finansinntektene det året de utbetales. Teknikken i budsjettet blir at inntekten avsettes til disposisjonsfond det året det opptjenes. Inntekter på disposisjonsfondet kan brukes både i driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Kommunen står derfor fritt i hva de velger å bruke pengene på.

På lik linje med finansinntektene er det svært uheldig hvis disse pengene brukes til å dekke løpende utgifter. Da vil kommunen komme i en situasjon der driften må korrigeres opp og ned fra år til år avhengig av hva årlige utbetalinger måtte bli. Rådmannen mener kommunen må ha et bevisst forhold til hvordan penger fra Havbruksfondet skal disponeres i kommunens budsjetter. Utbetalingens karakter og uforutsigbarhet inviterer kommunen til å betrakte dette kun som investeringsmidler og eventuelt til driftsutgifter av engangskarakter og/eller avsluttende tiltak i det året pengene brukes.

Med en ambisjon om å øke innbyggertallet er det viktig å investere i næringsutvikling. Rådmannen anbefaler derfor at utbetalingene fra havbruksfondet primært brukes til

næringsutvikling. Dette kan skje ved å øke aksjekapitalen i Gildeskål Invest AS og til prosjektmidler og aksjekapital i SNU. Det kan også være å erverve og opparbeide næringsarealer og annen tilrettelegging for ny næringsvirksomhet, for eksempel prosjektmidler for å legge til rette for at en bedrift flytter sin virksomhet til Gildeskål. Det kan også være kjøp eller investering i industriarealer og bygninger for utleie til næringsvirksomhet. De årlige handlingsplanene for næringsutvikling viser hvilke tiltak kommunen ønsker å satse på, penger fra havbruksfondet bør være den primære finansieringskilden for tiltakene i handlingsplanene.

Ved bruk direkte i kommunens driftsbudsjett bør det kun være til tiltak av engangskarakter og altså ikke løpende driftsutgifter. Dette kan være mindre reparasjoner, innkjøp og oppgraderinger av utstyr og driftsmidler som bidrar til å effektivisere drift eller redusere løpende driftskostnader, herunder oppgraderinger for å redusere energibruk for eksempel.

Konklusjon:

Rådmannen anbefaler at kommunen hovedsaklig skal betrakte utbetalinger fra Havbruksfondet som en ikke løpende driftsinntekt. Penger fra havbruksfondet settes av til disposisjonsfondet og benyttes i senere budsjettår primært til næringsutvikling.